

kirjaamo.ym@gov.fi

Viite: Lausuntopyyntö 24.2.2025, VN/7090/2024

Lausunto pohjavesien suojeluun myönnettävästä valtionavustusasetuksesta

Säädöshankkeessa ehdotetaan, että valtioneuvosto antaisi uuden asetuksen pohjavesien suojeluun myönnettävästä valtionavustuksesta. Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2025.

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoanne asetusluonnoksesta 25.3.2025 mennessä.

Lausunto

Keski-Suomen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hankkeiden avustusmahdollisuuksien laajentaminen on kannatettavaa. On erinomaista, että avustusta voidaan myöntää jatkossa suojelusuunnitelmien laatimisen ja päivittämisen lisäksi myös esimerkiksi pohjavesialueiden rakenneselvityksiin ja hankkeisiin, joilla parannetaan ja ylläpidetään pohjavesien tilaa (mm. soranottoalueiden jälkihoito ja kunnostus).

Määrärahaa (400 000 euroa) tulee kuitenkin nostaa, jotta suojelusuunnitelmien lisäksi voidaan rahoittaa pohjavesialueiden rakenneselvityksiä ja mahdollisia pohjavesialueiden kunnostushankkeita

Keski-Suomen alueella on useita vedenhankinnalle tärkeitä sekä myös vedenhankintaan soveltuvia pohjavesialueita, joissa olisi tarpeen saada seikkaperäistä lisätietoa maaperän laadusta, kalliopinnan syvyydestä sekä pohjaveden pinnankorkeudesta ja pohjavesikerroksen paksuudesta, jotta pohjavesimuodostumaa voitaisiin tarkemmin hyödyntää vedenhankinnassa ja suojella pilaantumiselta. Parhaiten tietoa koko pohjavesimuodostumasta on saatavilla riittävän laajoilla maaperän rakenneselvityksillä. Hankkeista saatavaa tietoa voidaan hyödyntää myös pintavesi-pohjavesi -vuorovaikutuksen tarkastelussa. Monipuolista pohjavesitietoa tarvitaan myös uusiutuvan energian hankkeissa, joita on erityisen paljon meneillään nyt Keski-Suomen alueella.

Usealla pohjavesialueella on lisäksi laajaa selvitystarvetta pohjaveden laadun ja haitta-aineiden levinneisyyden ja leviämisen estämisen osalta. Tällä hetkellä riskiä aiheutuu esimerkiksi torjunta-aineista ja niiden hajoamistuotteista tai tiealueiden talvikunnossapidosta. Haitta-aineiden tutkimuksissa korostuu erityisesti laajojen selvitysten tarve pohjaveden laatonormeihin lisättyjen uusien yhdisteiden kuten PFAS- ja PFOS sekä räjähdysaineiden osalta.

Laajojen selvitysten lisäksi avustuskohteita tulisi olla mahdollista kohdistaa myös käytännön toimenpiteisiin pohjaveden suojelemiseksi sekä esimerkiksi pienten pohjavesimuodostumien ominaisuuksien selvittämiseen. Tätä tutkimustietoa voidaan edelleen hyödyntää pohjavesialueiden rajauksien tarkentamisissa, mikä hyödyntää myös ympäristön muita toimijoita.

Tärkeä avustuskohde on myös soranottoalueiden jälkihoito. Keski-Suomen alueella on jälkihoitamattomia soranottoalueita, jotka voivat aiheuttaa merkittävää riskiä pohjavesimuodostuman laadulle. On erityisen tärkeää kunnostaa ja näin suojella jäljellä olevia pohjavesimuodostumiamme, jotta myös tulevaisuudessa on mahdollisuus hyödyntää muodostumien pohjavesivarantoja.

Tulevassa organisaatiossa tulee olla riittävä tietotaito hankkeiden/avustusten käsittelyyn. Asetuksessa tulee määritellä valtion %-osuudet kullekin hankkeelle (suojelusuunnitelma, rakenneselvitys, kunnostus jne.).

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

Asian on ratkaissut yksikön päällikkö Lauri Kaisto ja esitellyt hydrogeologi Päivi Ikävalko

Tämä asiakirja KEHA/16221/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/16221/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Ikävalko Päivi 25.03.2025 15:09

Hyväksyjä Kaisto Lauri 25.03.2025 15:17